

EDUKACJA I SZKOLENIA

System edukacyjny w Irlandii obejmuje trzy główne etapy: naukę w szkołach podstawowych (Primary Education), naukę w szkołach ponadpodstawowych (Post Primary Education – odpowiednik polskiego gimnazjum i liceum), oraz szkolnictwo wyższe (Third Level Education) prowadzone przez uniwersytety i uczelnie techniczne.

Przedszkola i opieka nad dziećmi

Państwo nie zapewnia opieki dla dzieci w wieku przedszkolnym. Istnieje jednak cały szereg możliwości zapewnienia opieki dzieciom w tym wieku, łącznie z przedszkolami, żłobkami, ochronkami, grupami zabaw oraz indywidualnymi opiekunami. Wiele z tych instytucji prowadzonych jest przez osoby prywatne, a ceny bywają wysokie. W późniejszym okresie roku 2006 wydany zostanie dodatek „Early

Childcare Supplement” dotyczący opieki nad małymi dziećmi, którego celem będzie zdobycie środków na pokrycie

kosztów opieki nad dziećmi w wieku do 6 lat (patrz strona 25). Niektóre z instytucji w społecznościach lokalnych zapewniają subsydiowaną opiekę dla dzieci mieszkających w danej części miasta. Zapotrzebowanie na te usługi zazwyczaj jest wysokie, a umieszczenie dziecka w takim ośrodku może okazać się trudne.

Wykaz instytucji sprawujących opiekę nad małymi dziećmi wraz z informacjami kontaktowymi wszystkich żłobków, przedszkoli itp. można otrzymać w Zarządzie Służby Zdrowia (patrz strona 42). Lista osób oczekujących na przyjęcie jest zazwyczaj w tych instytucjach długa.

Alternatywnym wobec żłobków i przedszkoli rozwiązaniem jest znalezienie opiekuna prywatnego. Oferty usług takich osób można znaleźć w gazetach lokalnych takich jak Evening Echo. Informacje kontaktowe osób prowadzących działalność związaną z opieką nad dziećmi można także znaleźć na tablicach ogłoszeń w sklepach. Organizacja The Cork City Childcare Company wydrukowała kilka bezpłatnych poradników mających za zadanie pomóc rodzicom z pomocą –

„A Guide to Choosing Childcare” –
 „Wybór opiekuna dla dziecka - poradnik”
 oraz „How to Choose a Childminder” –
 „Jak wybrać opiekuna dla dziecka”.

Dalsze informacje

Cork City Childcare Company,
 Penrose Wharf, Cork.
 Tel. 021 4507942
www.corkcitychildcare.ie

System szkolny

Prawo stanowi, że dziecko podlega pełnemu obowiązkowi szkolnemu w wieku od 6 do 16 lat (choć większość dzieci rozpoczyna naukę w wieku 4 lub 5 lat). Większość szkół w Irlandii otrzymuje pomoc finansową ze strony państwa, dzięki czemu nauka w szkołach jest bezpłatna dla wszystkich dzieci - niezależnie od narodowości lub statusu. Z nauką w szkołach związane są jednak zazwyczaj określone koszty (np. kupno podręczników, wykonywanie kserokopii lub zakup mundurków szkolnych. Rodziny o niskich dochodach lub pobierające świadczenia z opieki społecznej mogą ubiegać się o wsparcie finansowe (np. Powrót do szkoły – zasiłek na kupno ubrania i obuwia oraz świadczenie na pokrycie nadzwyczajnych kosztów; patrz strona.25).

Rok szkolny rozpoczyna się we wrześniu, a we wszystkich szkołach wakacje trwają przez lipiec i sierpień (szkoły średnie kończą naukę w

czerwcu). Dni wolne od nauki zaplanowane są także podczas Świąt Bożego Narodzenia, na Wielkanoc oraz pomiędzy semestrami (zwykle jest to koniec października i lutego).

Szkoły podstawowe

Rozpoczynając naukę szkolną, zazwyczaj w wieku 4 lub 5 lat, dzieci zapisywane są do szkoły podstawowej, w której nauka trwa 8 lat. Dziecko może być wysłane do dowolnej szkoły, pod warunkiem, że jest w niej miejsce. Wykaz szkół dostępny jest w Department of Education & Science – Departament Edukacji i Nauki (patrz informacje kontaktowe podane poniżej).

Informacje kontaktowe

Department of Education & Science,
 Regional Office - Departament Edukacji
 i Nauki, Biuro Regionalne
 Heritage Industrial Estate,
 Bessboro Road, Mahon, Cork.
 Tel. 021 4536300
 email: ro_southern@education.gov.ie

Po wybraniu szkoły należy skontaktować się z jej dyrektorem w celu sprawdzenia, czy są jeszcze wolne miejsca. Jeżeli miejsc nie ma, dyrektor będzie w stanie wskazać inną szkołę. Większość szkół podstawowych znajduje się pod zarządem kościoła (kościółem większościowym jest Kościół Rzymsko-Katolicki), ale działalność prowadzą także szkoły wielowyznaniowe oraz szkoły nie prowadzone przez żadną denominację religijną.

Szkoły ponadpodstawowe/ szkoły średnie

W wieku 12 lub 13 lat dzieci rozpoczynają naukę w szkołach ponadpodstawowych/średnich. Istnieje wiele rodzajów szkół – najbardziej powszechną jest szkoła średnia. Inne rodzaje szkół to szkoły gminne, ogólnokształcące oraz koledże prowadzone przez samorządy lokalne. Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, większość szkół średnich jest szkołami wyznaniowymi. Obowiązek szkolny dla dzieci uczęszczających do szkoły średniej trwa do osiągnięcia przez dziecko wieku 16 lat. Język irlandzki jest obowiązkowym przedmiotem nauczania, jednak niektórzy uczniowie mogą być z tego obowiązku zwolnieni, jeżeli pobierali naukę poza granicami Irlandii do 11 roku życia.

Nauczanie w szkole średniej obejmuje 2 cykle, z których każdy kończy się egzaminem:

- Cykl gimnazjalny – program trzyletniego nauczania, zakończony egzaminem gimnazjalnym
- Cykl licealny – program dwuletniego lub trzyletniego nauczania (program 3 roku obejmuje „rok przejściowy”, podczas którego nacisk kładziony jest na rozwój indywidualny, doświadczenie zawodowe oraz inne nowe umiejętności). Większość uczniów realizuje program Leaving Certificate (program szkoły średniej z egzaminem dojrzałości), w którym nauczanych jest 6 lub 7 przedmiotów. Inne dostępne możliwości to program Leaving Certificate Vocational

Programme (program średniej szkoły zawodowej) i Leaving Certificate Applied (odpowiednik polskiego liceum profilowanego). Wstęp na trzeci poziom edukacji połączony jest zazwyczaj z wynikami osiągniętymi w szkole średniej; na najbardziej popularne kierunki przyjmowani są wyłącznie absolwenci z najlepszymi wynikami.

Szkolnictwo wyższe

Trzeci poziom edukacyjny w Irlandii jest realizowany przez uniwersytety oraz odpowiedniki polskich politechnik (Institutes of Technology). W Cork są to Uniwersytet oraz Cork Institute of Technology. Uniwersytety oferują programy umożliwiające otrzymanie stopnia licencjata, magistra oraz doktora. Programy instytutów technicznych oferują programy edukacyjne, podczas których osiągane są kolejne szczeble: zaświadczenie, dyplom, stopień naukowy, a także studia podyplomowe. Każda wyższa uczelnia drukuje corocznie prospekt, w którym zamieszczone są wszystkie dostępne kierunki. Jest on dostępny bezpłatnie.

Irlandczycy i obywatele krajów członkowskich UE nie ponoszą opłat za pierwszy, realizowany w pełnym wymiarze czasu, kurs przed uzyskaniem tytułu naukowego (pod warunkiem, że zamieszkiwali w kraju członkowskim UE przez okres co najmniej 3 lat w 5 ostatnich latach oraz kurs trwa co najmniej 2 lata). Osoby posiadające status uchodźcy mogą także ubiegać się o zwolnienie z opłat. Wszyscy inni studenci, łącznie z obywatelami krajów

nie będących członkami UE, studentami studiów podyplomowych, studentami uczącymi się w niepełnym wymiarze czasu, muszą płacić czesne. Wysokość czesnego na różnych uczelniach i kierunkach waha się aktualnie w przedziale 6500 do 15, 500 € za rok.

Wprowadzono cały system stypendialny mający na celu przyjęcie z pomocą studentom szkół wyższych. Główne stypendium nosi nazwę Higher Education Grants Scheme (Program Stypendialny w Szkolnictwie Wyższym), który zapewnia pokrycie kosztów utrzymania dla uprawnionych do jego otrzymywania studentów, uczących się w pełnym wymiarze czasu. Dodatkowe stypendia są dostępne dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji. Program stypendialny dostępny jest dla obywateli irlandzkich oraz obywateli innych krajów UE i EEA, dla osób posiadających status uchodźcy oraz niektórych innych kategorii osób posiadających pozwolenie na pobyt w kraju. Warunkiem otrzymania stypendium jest posiadanie dochodu poniżej określonego poziomu oraz przynajmniej roczny pobyt w kraju przed złożeniem wniosku.

W jaki sposób ubiegać się o przyjęcie na studia?

Zgłoszenia na większość kierunków studiów przyjmowane są raz w roku (termin kończący przyjmowanie wniosków to zazwyczaj 1 lutego). Podania należy składać w Central Applications Office (CAO) – Główne Biuro Podań. Osoby składające wniosek powinny zaznaczyć, jakie kierunki

chciałyby studiować i w którym mieście – w kolejności preferencji. Po otrzymaniu w sierpniu świadectw maturalnych wysyłane są oferty do osób składających podania. Kryteria przyjęcia powiązane są z wynikami na świadectwie maturalnym, a przyjęcie na niektórych kierunkach wymagane jest bardzo dobre świadectwo (np. medycyna). Wykaz wszystkich kierunków oraz informacje o procedurze ubiegania się o przyjęcie na studia są dostępne w przewodniku CAO, 33 Eglinton St, Galway. Tel. 091 5098000, www.cao.ie

Dorośli uczniowie (w wieku 23 i więcej lat) mogą ubiegać się o przyjęcie do szkoły wyższej niezależnie od wyników na świadectwie maturalnym. Więcej informacji w "Guide for Mature Students" - Poradnik dla Dorosłych Uczniów - dostępnym bezpłatnie w Departamencie Edukacji i Nauki. Pomoc, zwolnienia z opłat i procedury ubiegania się o przyjęcie na studia dla dorosłych uczniów są odmienne na różnych uczelniach - wiele z nich zatrudnia pracownika prowadzącego te sprawy, który może udzielić porad i informacji.

Osoba posiadająca zaświadczenia i kwalifikacje i chcąc sprawdzić, czy są one uznawane w Irlandii, powinna skontaktować się z National Qualifications Authority of Ireland (Irlandzki Urząd Wykształcenia i Kwalifikacji), 5th Floor, Jervis House, Jervis St, Dublin 1. Tel 01 8871500, e-mail: info@nqai.ie

Informacje kontaktowe

Cork City Council – Rada Miasta
Cork,
Higher Education Grants section –
Wydział Grantów w Szkolnictwie
Wyższym,
Tel. 021 4924087/4924096
lub 4924363,
e-mail: highereducation@corkcity.ie
www.corkcity.ie

Cork Institute of Technology,
Bishopstown, Cork.
Tel. 021 4326100, www.cit.ie

University College Cork
Tel. 021 4903000, www.ucc.ie

Dalsza edukacja i szkolenia

Pomiędzy poziomem szkoły ponadpodstawowej a szkolnictwem wyższym funkcjonuje również inny system dalszej edukacji oraz kursów szkoleniowych. City of Cork Vocational Education Committee (VEC) – Komisja Kształcenia Zawodowego Miasta Cork sprawuje pieczę nad trzema koledżami dalszej edukacji:

- Cork College of Commerce,
Morrison's Island, Cork.
Tel. 021 4222100.
- Coláiste Stiofáin Naofa, Tramore
Road, Cork. Tel. 021 4961020.
- St John's Central College, Sawmill St,
Cork. Tel. 021 4276410.

Każdy z nich posiada w programie nauczania cały szereg kursów w różnorodnych przedmiotach – jedno, dwa i trzyletnich, w pełnym lub czasowym wymiarze nauczania. Post Leaving Certificate (PLC) – szkoły pomaturalne to jednoroczne kursy, które kładą nacisk na umiejętności zawodowe i techniczne, a prowadzone są w szkołach i w college'ach. Za naukę w nich nie są pobierane żadne opłaty, a uczestnicy niektórych programów (np. Vocational Training Opportunities Scheme, VTOS), otrzymują zasiłek szkoleniowy.

FAS jest państwową agencją szkoleniową, która oferuje szeroki zakres szkoleń dla osób zatrudnionych oraz bezrobotnych (posiadających prawo do pracy). Kursy szkoleniowe wielu programów szkoleniowych FAS są skierowane na osoby bezrobotne; zazwyczaj są one bezpłatne i uczestnicy mogą otrzymywać zasiłki szkoleniowe (patrz informacje kontaktowe, strona 14).

Nauka języka angielskiego

Szereg grup i instytucji organizuje kursy języka angielskiego – bezpłatne lub za niewielką opłatą. Możliwość uczestniczenia w zajęciach niektórych z nich jest uzależniona od statusu osoby ubiegającej się o przyjęcie. Główne organizacje to:

Cork Centre for the Unemployed – Ośrodek dla Bezrobotnych w Cork,
13 North Main Street, Cork.
Tel. 021 4275876,

e-mail: cctu@eircom.net zajęcia kosztują 2 € i są dostępne dla wszystkich zainteresowanych niezależnie od ich statusu.

Integrate Ireland Language and Training, Farnham House, 26-27 McCurtain St, Cork. Zajęcia są bezpłatne, jednak są dostępne wyłącznie dla osób posiadających pieczętą nr 4 (np. osoby posiadające status uchodźcy). W celu zapisania się należy zadzwonić pomiędzy 9.00 a 13.00, od poniedziałku do piątku. Tel 01 6677232.

NASC, Enterprise House, 35 Mary St, Cork. Tel 021 4317411. Zajęcia są bezpłatne i dostępne dla wszystkich imigrantów.

Welcome English, Convent Place, Cork – Zajęcia są bezpłatne i dostępne dla osób ubiegających się o azyl oraz uchodźców. W celu uzyskania dalszych informacji należy odwiedzić ośrodek Welcome English, czynny od poniedziałku do piątku, w godzinach 10.00 – 16.00 lub zadzwonić do siostry Celestyny, tel. 087 9189841

Języka angielskiego uczą także **szkoły płatne**. Między innymi: **Cork International Language Academy (CILA)** – Międzynarodowa Akademia Językowa w Cork, Fitzgerald House, Grand Parade, Cork. Tel. 021 4905934. Zapisy dla wszystkich zainteresowanych, opłata pobierana za każde zajęcia, bezpłatny dostęp do internetu oraz działalność socjalna.

Cork English College – Koledż Języka Angielskiego w Cork, 30-32 Patrick's Quay, Parnell Place, Cork. Tel. 021 4551522, opłaty pobierane za 10-tygodniowe kursy, zapisy dla wszystkich zainteresowanych na zajęcia dzienne, zajęcia wieczorne rozpoczynają się we wrześniu, styczniu i marcu.

Cork Language Centre International – Międzynarodowy Ośrodek Językowy w Cork, 16 St Patrick's Place, Wellington House, Wellington Quay, Tel. 021 4551661. Zajęcia prowadzone wyłącznie w systemie dziennym – zapisy dla wszystkich zainteresowanych.

The Language Centre – Ośrodek Językowy, O'Rahilly Building, University College, Cork. Tel. 021 4902043, e-mail: Info@langcent.ucc.ie www.ucc.ie/esol Zajęcia dzienne i wieczorne, zapisy we wrześniu i styczniu oraz w okresie Świąt Wielkanocnych.